

Standardy pro udělování akreditací DVPP

Č.j. 26 451/2005-25, 30 908/2005-25, 10 405/2008-6/IPPP

1. Studium pedagogiky

Standard studia pedagogiky pro učitele druhého stupně základní školy a střední školy - **samostatný soubor**

- a) Studium pedagogiky pro učitele odborných předmětů střední školy, pro učitele praktického vyučování střední školy, pro učitele odborného výcviku střední školy, pro učitele uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři a pro učitele jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky
- b) Studium pedagogiky pro vychovatele
Studium pedagogiky pro asistenty pedagoga

2. Studium pro asistenty pedagoga, kteří vykonávají přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích.

3. Studium pro ředitele škol a školských zařízení

4. Studium pro vedoucí pedagogické pracovníky

5. Studium pro výchovné poradce

6. Studium k výkonu specializovaných činností

- a) koordinace v oblasti informačních a komunikačních technologií – **samostatný soubor**
- b) tvorba a následná koordinace školních vzdělávacích programů a vzdělávacích programů vyšších odborných škol
- c) prevence sociálně patologických jevů
- d) specializovaná činnost v oblasti environmentální výchovy – **samostatný soubor**
- e) specializovaná činnost v oblasti prostorové orientace zrakově postižených

Při podávání žádostí o akreditaci vzdělávacích programů je nutno rozpracovat níže uvedené standardy, doplnit k tématům anotace a dílčí hodinové dotace a přiřadit k jednotlivým modulům/tématům lektory.

1. Standard Studia pedagogiky

a) Studium pedagogiky pro učitele odborných předmětů střední školy, pro učitele praktického vyučování střední školy, pro učitele odborného výcviku střední školy, pro učitele uměleckých odborných předmětů v základní umělecké škole, střední škole a konzervatoři a pro učitele jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky

Cíle studia pedagogiky: Absolvent získá znalosti a dovednosti v oblasti pedagogiky, didaktiky a psychologie, které jsou nezbytnou součástí odborné kvalifikace pedagogického pracovníka. Znalosti a dovednosti získané studiem pedagogiky umožní absolventům kvalifikovaný výkon pedagogické praxe.

Kritéria výběru účastníků: Studium pedagogiky dle § 22 odst. 1 písm. b) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a § 1 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů je určeno: učitelům odborných předmětů středních škol, učitelům praktického vyučování a odborných praxí vyšších odborných škol, učitelům uměleckých odborných předmětů v základních uměleckých školách, středních odborných školách a konzervatořích, učitelům jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky.

Časová dotace: Nejméně **120 hodin** studia, časovou dotaci obou modulů a jejich tematických okruhů stanoví akreditované subjekty v souladu s potřebami frekventantů kurzů.

Ukončení studia: ústní zkouškou před komisí a obhajobou závěrečné písemné práce; po úspěšném složení komisionální zkoušky a obhajobě písemné práce získá absolvent osvědčení.

Struktura studia pedagogiky

MODUL I: ZÁKLADY PEDAGOGIKY A DIDAKTIKY

Obecná pedagogika

Pedagogika (praxe a věda, předmět, tradiční a moderní pedagogika, aplikovaná pedagogika, pomocné pedagogické vědy); základní pojmy moderní pedagogiky; soudobé teorie vzdělávání; vzdělávání a učení; obsah vzdělání; osobnostní a kvalifikační předpoklady pedagogické profese.

Základy didaktiky všeobecných a odborných předmětů

Předmět, pojetí a funkce didaktiky; základní kategorie vyučování a jejich vztahy; vyučování a rozvoj osobnosti; prostředky, formy a metody vyučování; cíle a plánování vyučování; kurikulum; tematické celky; příprava pedagoga na vyučování; diferenciaci a individualizaci ve vyučování; komunikace ve výuce; uspořádání sociálních vztahů ve vyučování (kompetice - kooperace); reproduktivní a produktivní metody vyučování; klasifikace a hodnocení (sumativní, formativní, normativní, kritériální, známkování, slovní hodnocení).

Teorie výchovy

Výchova (pojem, rysy, funkce, cíle, složky, principy, formy, činitelé výchovy); výchovný

proces; roviny pedagogického působení; postoje pedagoga k žákům; pedagogická práce se sociální skupinou; sebepoznání, sebehodnocení a sebevýchova; rozhodovací proces jako prostředek výchovy ke svobodě a zodpovědnosti; výchova k prosociálnímu jednání; problematika autority.

Základy sociální pedagogiky

Socializace jako celoživotní proces; hodnoty; sociální role; sociální status; sociální stratifikace a mobilita; sociální učení; šikana; delikvence a kriminalita; problematika integrace a asimilace národnostních menšin.

MODUL II: ZÁKLADY PSYCHOLOGIE PRO PEDAGOGY

Vybraná témata z obecné psychologie, psychologie osobnosti a vývojové psychologie

Kognitivní činitelé a jejich vývoj, řeč, inteligence, tvořivost, učení. Osobnost a její vývoj, genetická a sociální podmíněnost formování osobnosti, struktura osobnosti, osobnostní rysy a učení, kognitivní styly, dynamika osobnosti (afektivní činitelé, hodnoty a postoje, motivace, vývoj jáství)

Vybraná témata z pedagogické psychologie

Proces učení, individuální rozdíly v učení, styly učení a možnosti jejich ovlivňování, poruchy učení. Učení a vzdělávání, řízení procesu učení. Osobnost pedagoga, styly výuky, vyučovací metody, autoevaluace v práci pedagoga, zátěže pedagogické profese. Pedagogická diagnostika žáka, hodnocení žáka pedagogem, školní úspěšnost žáka, problémový žák. Školní třída, struktura a dynamika školní třídy, řízení školní třídy.

Sociální interakce ve škole a sociálně psychologické profesní dovednosti pedagoga

Sociální percepce a interpersonální chování. Interakce pedagog-žák, pedagog-rodíč, pedagog-pedagog.

Verbální a nonverbální komunikace. Vyjednávání a řešení konfliktů ve škole.

b) Studium pedagogiky pro vychovatele

Studium pedagogiky pro asistenty pedagoga

(programy se akreditují samostatně, tj. jednotlivě pro každou kategorii pedagogického pracovníka)

Cíle studia pedagogiky: Absolvent získá znalosti a dovednosti v oblasti pedagogiky a psychologie, které podmiňují výkon činnosti vychovatele a asistenta pedagoga.

Kriteria výběru účastníků: Studium pedagogiky v souladu s § 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a § 1 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, je určeno pro zájemce o získání odborné kvalifikace podle § 16 odst. 1 písm. c), e) h) a § 20 odst. 1 písm. b), d), g) a odst. 2 písm. c), e) bod 1 zákona č. 563/2004 Sb. k výkonu činnosti vychovatele nebo pedagoga volného času

Časová dotace: nejméně 120 hodin studia (80 hodin teorie + 40 hodin praxe)

Ukončení studia: ústní zkouškou před komisí a obhajobou závěrečné písemné práce; po úspěšném složení zkoušky před komisí a obhajobě písemné práce získá absolvent osvědčení.

Struktura studia pedagogiky

S P O L E Č N Á Č Á S T S T U D I A

MODUL I: ZÁKLADY PEDAGOGIKY

Základy obecné pedagogiky

Pedagogika (praxe a věda, předmět, moderní pedagogika, základní pojmy); soudobé teorie vzdělávání; vzdělávání a učení; obsah vzdělání; osobnostní a kvalifikační předpoklady pedagogické profese.

MODUL II: ZÁKLADY PSYCHOLOGIE PRO PEDAGOGY

Vybraná témata obecné psychologie, psychologie osobnosti a vývojové psychologie

Poznávání a jeho ontogenetický vývoj (vnímání, myšlení, řeč, tvořivost); proces učení a jeho ovlivňování, sociální učení; změny psychiky v období dětství a mládí; faktory psychického vývoje.

Sociální interakce a sociálně psychologické profesní dovednosti pedagoga

Obecné sociálně-psychologické profesní dovednosti pedagoga; sebepoznávání, sebereflexe a poznávání druhých; komunikace (pedagog - žák, pedagog - rodič, pedagog – pedagog); konflikty a jejich zvládnání; zpětná vazba.

S P E C I Á L N Í Č Á S T S T U D I A

SPECIÁLNÍ MODUL III A: PRO VYCHOVATELE

Teorie výchovy

Výchova (pojem, rysy, funkce, cíle, složky, principy, formy, činitelé výchovy); výchovný proces; roviny pedagogického působení; postoje pedagoga k žákům; pedagogická práce se sociální skupinou; sebepoznání, sebehodnocení a sebevýchova; výchova k prosociálnímu jednání; problematika autority.

Základy sociální psychologie

Malá sociální skupina, vztahy a komunikace ve skupině, skupinová dynamika.

Základy sociální pedagogiky

Socializace jako celoživotní proces; hodnoty; sociální role; sociální učení; šikana.

Vybraná témata pedagogické psychologie

Psychologie učení (druhy učení, podmínky učení, styly učení); motivace a motivační procesy; interakce pedagog-žák: pedagogická diagnostika žáka, rozvoj potencialit žáka (facilitující a inhibující faktory).

SPECIÁLNÍ MODUL III C: PRO ASISTENTY PEDAGOGŮ

Základy speciální pedagogiky

Základní teoretická východiska a současné trendy speciální pedagogiky; právní rámec problematiky; rodina a dítě se speciálními vzdělávacími potřebami; možnosti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami; druhy zdravotního postižení; možnosti výchovy a vzdělávání, podmínky a prostředky rozvoje dětí se speciálními vzdělávacími potřebami; rozvojové a podpůrné mechanismy, modely začlenění dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do pedagogického procesu.

Vybraná témata vývojové psychologie

Rozvíjení schopností, dovedností, znalostí a vlastností osobnosti v období dětství a mládí; utváření psychiky v období relativní stálosti u dospělého jedince; vývojově podstatné sociální vztahy.

PEDAGOGICKÁ PRAXE

V popisu praxe je nezbytné upřesnit, kolik hodin bude věnováno náslechům, kolik vlastní samostatné praxi a kolik reflexi, případně jiným formám (tandemová výuka apod). Reflexi pedagogické praxe je třeba vždy zajistit.

2. Standard Studia pro asistenty pedagoga, kteří vykonávají přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích

Studium pro asistenty pedagoga, kteří vykonávají přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích dle § 22 odst. 3 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a § 3 vyhlášky č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

Kvalifikační studium realizované v rámci DVPP je určeno pracovníkům, jež vykonávají nebo mají zájem vykonávat funkci asistenta pedagoga, který vykonává pomocné výchovné práce a mají úspěšně ukončené minimálně základní vzdělání.

Kritéria výběru účastníků se řídí zákonem č.563/2004 Sb.

Časový plán studia:

Celkově vzdělávací program zahrnuje minimálně **120 hodin výuky, 80 hodin přímé výuky (přednášky a semináře), 40 hodin pedagogické praxe** ve škole, školských zařízeních a spolupracujících institucích. V popisu praxe je nezbytné upřesnit, kolik hodin bude věnováno náslechům, kolik vlastní samostatné praxi a kolik reflexi, případně jiným formám (tandemová výuka apod). Reflexi pedagogické praxe je třeba vždy zajistit.

Průběžné hodnocení a ukončení studia:

Studium se ukončuje ústní zkouškou před komisí. Součástí žádosti předkladatele o akreditaci programu bude i doložení formy průběžného a závěrečného hodnocení účastníků (např. testy).

Základní kompetence dosažené vzděláváním

Orientace v roli asistenta pedagoga (odborný, sociální a pracovně-právní profil)

Orientace v systému a organizaci školy

Orientace ve školských právních předpisech a vnitřních předpisech školy

Schopnost spolupracovat s učitelem při výchovně vzdělávací práci ve třídě a podpora žáků při zvládnutí požadavků školy

Schopnost orientace v obecných zásadách pedagogické práce (příprava na výuku, podpora v průběhu vyučování, orientace v systému hodnocení žáka, pobyt dítěte ve škole) a v základních pedagogických pojmech

Orientace v systému spolupracujících institucí (školství, poradenství, sociální a zdravotní péče, zařízení ústavní výchovy, policie, významné nestátní neziskové organizace atd.)

Schopnost reagovat na běžné vzdělávací a výchovné problémy

Schopnost cíleného pozorování zaměřeného na potřeby žáka

Schopnost k smířčímu dojednávání v případě konfliktů a nedorozumění mezi školou, dítětem, rodinou, případně a dalšími institucemi

Schopnost pedagogicky pracovat s dětmi ze sociokulturně znevýhodněného prostředí v podmínkách školy

Schopnost pedagogicky pracovat s dětmi se zdravotním postižením

Schopnost spolupracovat s ostatními pedagogickými pracovníky v souladu s podmínkami školní práce

Tématické okruhy vzdělávacího programu

I. Škola, školní práce a role asistenta pedagoga

1. Škola jako systém (včetně organizace školního roku), základní pedagogické a speciálně pedagogické pojmy, speciální vzdělávací potřeby

2. Práva a povinnosti asistenta pedagoga, jeho odpovědnost, spolupráce s pedagogem

a pedagogickým sborem

3. Základní orientace ve struktuře vzdělávacích programů
4. Úvod do systému hodnocení žákovské práce a chování žáka
5. Základy didaktické a výchovné činnosti
6. Podpora kooperace mezi žáky a vytváření inkluzivního prostředí třídy

II. Podpora žáka

1. Orientace v požadavcích školy na žáka (MŠ, ZŠ, SŠ)
  2. Základy psychohygieny učení
  3. Základní techniky cíleného pozorování zaměřeného na potřeby žáka a základní techniky pedagogické diagnostiky
  4. Formy a metody podpory žáka při výuce a přípravě na vyučování
  5. Základní znalosti řešení výchovných problémů
  6. Možnosti pomoci při upevňování hygienických a pracovních návyků, prosociálního chování žáků
1. Základní principy integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,

III. Systém péče o žáka

1. Systém péče o žáka (působení a možnosti školy, školských poradenských zařízení, léčebné péče, sociálních služeb, krizové intervence, nestátních neziskových organizací)
2. Základní právní předpisy (zákony, vyhlášky, metodické pokyny atd., které ovlivňují činnost asistenta pedagoga)
3. Spolupráce škol a školských poradenských zařízení s pracovníky pomáhajících profesí a s Policií ČR

IV. Pedagogicko-psychologická a kulturní specifika v práci asistenta pedagoga

1. Problematika zohledňování kulturních odlišností v práci se žáky z odlišného kulturního prostředí a její odraz ve vzdělávání
2. Specifika práce se žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí
3. Specifika práce se žáky se zdravotním postižením
4. Možnosti mediace mezi školou, rodinou a žáky
5. Komunikační dovednosti asistenta pedagoga (strategie vedení rozhovoru, komunikační techniky, struktura rozhovoru atd.)

Další podmínky k udělení akreditace:

Žadatel doloží přehled škol a zařízení, kde bude realizována pedagogická praxe, včetně písemného souhlasu ředitelů těchto škol a zařízení s konáním praxe.

V popisu praxe je nezbytné upřesnit, kolik hodin bude věnováno náslechům, kolik vlastní samostatné praxi a kolik reflexi, případně jiným formám. Reflexi pedagogické praxe je třeba vždy zajistit.

3. Standard Studia pro ředitele škol a školských zařízení

Studium pro ředitele škol a školských zařízení podle §5 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. a § 5 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Kvalifikační studium realizované v rámci DVPP je určeno pedagogickým pracovníkům, kteří vykonávají nebo mají zájem vykonávat funkci ředitele školy nebo školského zařízení.

Vzdělávací program je zaměřen na získání znalostí v oblasti řízení školství, které umožní výkon funkce ředitele školy nebo školského zařízení podle §5 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb.

Kritéria výběru účastníků se řídí zákonem č.563/2004 Sb., §5, odst. 2 a § 24

Časový plán studia:

Celkově vzdělávací program zahrnuje minimálně **100** hodin přímé výuky včetně třídenní stáže v rozsahu minimálně **15 hodin**

- vzdělávací program se skládá ze **4** základních modulů: **základy práva, pracovní právo, financování školy, organizace školy a pedagogického procesu**. Hodinová dotace v modulech může být variabilní, avšak nesmí klesnout v jednotlivém modulu pod 20 hodin. Doporučená hodinová dotace je následující: základy práva v trvání 30 vyučovacích hodin, pracovní právo v trvání 25 hodin, financování školy 25 hodin, organizace školy a pedagogického procesu v trvání 20 hodin.
- žadatel o akreditaci předloží k jednotlivým modulům podrobný obsah kapitol, souvisejících právních předpisů a seznam lektorů k jednotlivým modulům s popisem jejich odborné způsobilosti

Ukončení studia:

Účastníci absolvují závěrečnou zkoušku před komisí, která bude obsahovat obhajobu písemné práce na vybrané téma z obsahu jednotlivých kapitol, pohovor o stáži absolvované ve škole nebo školském zařízení a ověření získaných znalostí.

PŘEHLED KAPITOL JEDNOTLIVÝCH MODULŮ

I. MODUL – Základní právní předpisy a jejich aplikace ve školství

Základní právní předpisy, které upravují oblast školství

Vyučovací jazyk a vzdělávání příslušníků národnostních menšin

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

Povinná školní docházka

Předškolní vzdělávání

Základní vzdělávání

Střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Rada a školská rada (§132 a 167 až 168 zákona č.561/2004 Sb.)

Správní řízení

Řešení stížností

Vztah ředitele a České školní inspekce

Kontrolní funkce ČŠI

Rejstřík škol a školských zařízení, matrika

Poskytování informací

Ochrana osobních údajů

II. MODUL - Pracovní právo

Pracovní smlouva, dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti

Skončení pracovního poměru

Kolektivní smlouva

Cestovní náhrady a vysílání pracovníků na pracovní cesty

Popisy práce pedagogických i nepedagogických zaměstnanců

Platové výměry zaměstnanců školy, platové třídy a stupně, nárokové a nenárokové složky platu

Zdravotní a sociální pojištění

BOZP, PO a CO na škole

Dovolená, náhradní volna, práce přesčas, pracovní volno při překážkách v práci na straně zaměstnance

Základní povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců

Pracovní podmínky mladistvých a žen, zejména těhotných

Odpovědnost za škodu z hlediska výkonu funkce, za škodu vzniklou žákům a za škodu způsobenou žáky (zákonné a možné pojištění za škodu...)

Základní hygienické předpisy

System školního stravování

III. MODUL - Financování školy

Finanční toky ve školství

Rozpočet školy

Hospodaření školní jídelny

Zúčtování nákladů a výnosů

Zásoby

Zásady sestavení a čerpání rozpočtu FKSP

Žádosti o investiční nebo neinvestiční dotace

Zásady pro zadávání veřejných zakázek

Zásady hospodaření s majetkem státu i obce a pravidla účtování v tomto majetku

Zásady inventarizace majetku

Účetnictví - zásady pro oběh účetních dokladů

Základní pravidla jiné činnosti související s činností školy

Daně a daňová přiznání

IV. MODUL - Organizace školy a pedagogického procesu

Schválené vzdělávací programy

Základní pedagogická dokumentace

Plány sestavované ředitelem školy

Organizační struktura školy

Kontrolní a hospitační činnost ředitele školy

Evaluační školy, autoevaluační

Mechanismy ukončování stupně vzdělání (maturitní zkouška, závěrečná zkouška...)

Bezpečnost a ochrana zdraví při výchově a vzdělávání a úrazy dětí, žáků a studentů

Činnost výchovného poradce na škole

Soustava oborů vzdělání

4. Standard Studia pro vedoucí pedagogické pracovníky

Studium pro vedoucí pedagogické pracovníky podle § 7 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Studium pro splnění dalších kvalifikačních předpokladů realizované v rámci DVPP je určeno pedagogickým pracovníkům, kteří vykonávají nebo mají zájem vykonávat funkci ředitele školy nebo školského zařízení. Vzdělávací program je zaměřen na získání znalostí a dovedností v oblasti řízení právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, zejména znalosti teorie a praxe školského managementu, práva, ekonomiky, pedagogiky, psychologie, bezpečnosti práce a ochrany zdraví, komunikace a informačních technologií podle §5 odstavec 2 zákona č. 563/2004 Sb.

Kritéria výběru účastníků se řídí zákonem č.563/2004 Sb., §5 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb.

Časový plán studia:

Celkově vzdělávací program zahrnuje minimálně **350** hodin.

• Vzdělávací program se skládá z **5** modulů: **teorie a praxe školského managementu, právo, ekonomika a finanční management, řízení pedagogického procesu a vedení lidí.** Každý modul musí obsahovat:

- **32 hodin** přímé výuky (přednášky, semináře)
- **20 hodin** manažerské praxe ve školských zařízeních
- **18 hodin** on-line aktivity (řešení případových studií, zpracování úkolů s následnou prezentací v on-line prostředí, chatování, e-forum)
- žadatel o akreditaci předloží k jednotlivým modulům podrobný obsah kapitol a seznam lektorů k jednotlivým modulům s popisem jejich odborné způsobilosti

Průběžné hodnocení a ukončení studia:

Po absolvování jednotlivých modulů (50h):

- a) ověření teoretických vědomostí formou ústní zkoušky a zpracování seminární práce nebo případové studie, popř. realizace výzkumného šetření
- b) ověření praktických dovedností (praktická zkouška)

Účastníci ukončí studium obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí.

Součástí žádosti předkladatele o akreditaci programu bude i doložení formy průběžného a závěrečného hodnocení účastníků.

PŘEHLED KAPITOL JEDNOTLIVÝCH MODULŮ

I. MODUL

A. Teorie a praxe školského managementu

1. Pojetí managementu
2. Rozhodování
3. Organizování
4. Kontrolování
5. Manažerská etika
6. Organizační kultura (firemní kultura)
7. Moderní management

B. Manažerská praxe k modulu Teorie a praxe managementu

II. MODUL:

A. Právo

1. Základy práva
2. Správní právo ve škole
3. Pracovní právo
4. Odměňování
5. Školský zákon a zákon o pedagogických pracovnících včetně prováděcích předpisů
6. Základy teorie práva

B. Manažerská praxe z modulu Právo

III. MODUL:

A. Ekonomika a finanční management

1. Právní předpisy při financování škol
2. Zdroje financování škol
3. Kompetence zřizovatele při financování škol
4. Rozpočet školy (a jejích součástí)
5. Fondy a příspěvkové organizace
6. Účetnictví
7. Mzdy
8. Doplnková a jiná činnost
9. Kontrola

B. Manažerská praxe k modulu Ekonomika a finanční management

IV. MODUL:

A. Řízení pedagogického procesu

1. Role a funkce ředitele školy při řízení pedagogického procesu
2. Řízení školy a pedagogického procesu v podmínkách EU
3. Strategické plánování
4. Rámcové a školní vzdělávací programy
5. Koncepce pedagogické práce školy
6. Klima školy
7. Evaluace a sebeevaluace školy

B. Manažerská praxe z modulu Řízení pedagogického procesu

V. MODUL:

A. Vedení lidí

1. Vůdčovství („leadership“) – manažerské styly vedení lidí
2. Management a motivace pracovní činnosti
3. Personální management a rozvoj lidských zdrojů
4. Manažer a jeho životní dráha

B. Manažerská praxe z modulu Vedení lidí

5. Standard Studia pro výchovné poradce

Studium pro výchovné poradce podle § 8 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Studium je určeno učitelům, kteří vykonávají (nebo by chtěli vykonávat) funkci výchovného poradce ve škole. Studijní program je zaměřen na získání vědomostí a dovedností, které se projeví ve schopnostech aplikace pedagogiky a psychologie do výchovného poradenství.

Základní cíle vzdělávání :

- Vývoj poradenských systémů v závislosti na teoriích pedagogiky a psychologie
- Poradenské služby v podmínkách školy a jejich zařazení do školních poradenských služeb
- Právní rámec pro výkon poradenské činnosti
- Osobnost výchovného poradce-specifika role výchovného poradce ve školním prostředí
- Školní třída, její vedení a diagnostika
- Komunikace s rodiči (osobami odpovědnými za výchovu)
- Základní dovednosti vedení poradenské komunikace
- Integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Podpora žáků se zdravotním postižením při vzdělávání
- Kariérové poradenství
- Základní diagnostické a intervenční techniky v poradenské práci ve škole
- Žák v kontextu služeb výchovného poradce
- Monitorování a evaluace a autoevaluace výchovného poradenství

Kritéria výběru účastníků studia pro výchovné poradce:

Studium je určeno pro absolventy magisterských studijních programů učitelských oborů s dvouletou pedagogickou praxí. Druh aprobace není rozhodující.

Přijímací řízení:

Probíhá podle platných předpisů pro externí formy studia na příslušné fakultě, přijímací komise je obvykle vedena garantem studia a dává návrhy na přijetí děkanovi příslušné fakulty.

Časový plán studia:

Studium je realizováno externí formou ve **čtyřech semestrech**. Celkově program zahrnuje **220** hodin přímé i nepřímé výuky a **30** hodin stáží v akreditovaných školských poradenských zařízeních (dále jen „praxe“). **Celkem 250 hodin.**

Celkový počet kreditů: 120

30 kreditů za 1 semestr, 20 kreditů výuka a 10 kreditů praktická výuka

Průběžné hodnocení

V jednotlivých semestrech získávají účastníci hodnocení za účast na přímé výuce, za tvorbu seminárních prací, za účast na praxi ve školských poradenských zařízeních. Postup do druhého ročníku je podmíněn zápisem na studijním oddělení příslušné fakulty podle platných studijních předpisů, při řádném splnění studijních požadavků a v daném termínu.

Závěrečná zkouška

Zkouška je organizována příslušnou fakultou a katedrou VŠ, která vzdělává výchovné poradce. Je stanovena zkušební komise v čele s jejím předsedou. Studium je zakončeno obhajobou závěrečné práce před zkušební komisí. Absolvent po obhájení závěrečné práce a úspěšném složení zkoušky získává osvědčení o studiu.

Žadatel o akreditaci podrobně rozpracuje jednotlivé tématické okruhy a doplní k nim počty hodin a lektory.

Studijní program

Tématické okruhy

1. Vývoj poradenských systémů v závislosti na teoriích pedagogiky a psychologie

Vznik a vývoj poradenství ve školství v ČR a ve světě (Francie, Německo, Rakousko, Anglie, USA)

Výchovné poradenství v kontextu školských poradenských služeb

Výchovné poradenství a jeho vliv na systém práce ve škole

Poradenské teorie a poradenský proces s důrazem na poslední teoretické koncepty s důrazem na kognitivně behaviorální koncepcce

2. Poradenské služby v podmínkách školy a jejich zařazení do školních poradenských služeb

Tvorba programu práce výchovného poradce v podmínkách školy, zohlednění specifik a potřeb školy (techniky tvorby programu)

Školní strategie pedagogicko-psychologického poradenství

Integrace poradenských služeb poskytovaných školou se službami specializovaných poradenských zařízení, zejména pedagogicko-psychologických poraden, speciálně pedagogických center, středisek výchovné péče a IPS úřadů práce

Činnost poradenských asociací (APPŠ, APSPC, AŠP, APSVP)

3. Právní rámec výkonu poradenské činnosti

1. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

2. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách

3. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

4. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

5. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

6. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

7. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

8. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

9. Vyhláška o poradenských službách ve školách a školských poradenských zařízeních.

vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, vyhláška o základní škole, vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři atd.

Pracovně právní problematika a zaměstnávání fyzických osob se zdravotním postižením

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MPSV č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon o zaměstnanosti, ve znění vyhl. č. 507/2005 Sb.

Vyhláška MPSV č. 519/2004 Sb., o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a o rekvalifikaci zaměstnanců

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením)

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

4. Osobnost výchovného poradce – specifika role výchovného poradce ve školním prostředí

Vymezení etiky práce výchovného poradce

Etický kodex poradenského pracovníka ve školství

Ambivalentnost role učitele-výchovného poradce, možná úskalí funkce výchovného poradce

Spolupráce s vedením školy a ostatními členy pedagogického sboru

Vymezení standardních činností výchovného poradce

Poradenské činnosti, metodické a informační činnosti, vedení dokumentace výchovného poradce

Rozdílnost úlohy výchovného poradce ve škole běžné a ve škole určené pro žáky se zdravotním postižením

5. Školní třída, její vedení a diagnostika

Práce se školní třídou, školní třída jako sociální skupina a vztahová síť

Školní třída jako sociální skupina

Koheze třídy, základní patologie školní třídy

Pozice a role dítěte ve školní třídě

Diagnostika školní třídy (diagnostické nástroje, profily některých metod)

Diagnostický proces a interpretace výsledků pedagogické diagnostiky

Role učitele ve vedení třídy

Otázky sociálně nežádoucích jevů ve třídě

Vedení třídy formou skupinové práce

6. Komunikace s rodiči (osobami odpovědnými za výchovu)

Definice rodiny, historická a kulturní podmíněnost rodiny

Základní sociálně psychologické charakteristiky rodiny

Strategie výchovy v rodinách

Rodina a vliv socioekonomické úrovně na výchovu

Kulturní specifika rodin z jiného kulturního prostředí

Specifika rodin dítěte se zdravotním postižením a dítěte dlouhodobě nemocného

Týrané, zanedbávané a zneužívané dítě

Komunikace se školou

Strategie vedení rozhovoru (různá pojetí rogersovské, behaviorální..)

7. Základní dovednosti vedení poradenské komunikace

Vytváření vztahu poradce-klient

Techniky naslouchání a vedení rozhovoru

Komunikace v průběhu vedení klienta

Nonverbální komunikační dovednosti v poradenském procesu

8. Integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, specifika podpory žáků se zdravotním postižením

Výchozí termíny speciální pedagogiky, integrace, inkluze, vytváření inkluzivního prostředí třídy a školy

Pochopení a interpretace speciálních vzdělávacích potřeb žáka pro účely jeho úspěšného vzdělávání a integraci

Speciálně pedagogická a pedagogicko-psychologická diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb, diagnostická kritéria

Základní speciálně pedagogické metody a techniky, kompenzační a didaktické pomůcky, jejich využívání

Vytváření podmínek pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, intervenční činnosti

Spolupráce s pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP) a speciálně pedagogickými centry (SPC) v procesu integrace

Základní vymezení druhů zdravotního postižení a charakteristika zdravotního a sociokulturního znevýhodnění, biopsychosociální aspekty postižení, a dopady na osobnost žáka, mezioborový přístup

Žák se zdravotním postižením, specifické rysy osobnosti postiženého, vztah postižení a složek osobnosti, vývoj postiženého dítěte – obecné zákonitosti

Modely začlenění žáků se zdravotním postižením do pedagogického procesu ve školním věku, týmová spolupráce pedagogických pracovníků a jejich kompetence

Problematika integrace a inkluze žáků se zdravotním postižením

Individuální vzdělávací plány pro žáky se zdravotním postižením, příprava a tvorba, koordinace postupu vyučujících při realizaci individuálních vzdělávacích plánů

Podpora žáka se zdravotním postižením, jeho rodiny a pedagogických pracovníků školy ze strany speciálně pedagogického centra

9. Kariérové poradenství

Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o volbě vzdělávací a profesní dráhy

Korekce rozhodovacího procesu ve vazbě na žákova specifika

Kariérové poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Volba vhodné školy zejména s ohledem na zvolení speciální či běžné školy

Volba povolání vzhledem k druhu a stupni postižení a osobnostním zvláštnostem žáka podmíněných postižením, vzhledem k předchozímu vzdělávání a s ohledem na možnosti a ochotu spolupráce rodiny

Možnosti podpory žáka, rodiny školy ze strany spolupracujících organizací (SPC, PPP, ÚP, lékaři, orgány sociálně právní ochrany dětí...)

Vzdělávací nabídka škol a oborů pro žáky se zdravotním postižením

Specifika postavení zdravotně postižených na trhu práce

Využití informačních technologií a multimediálních didaktických pomůcek v práci se zdravotně postiženými klienty
Distribuce volby, její rozmanitost a unifikace
Evropský a český trh práce, zaměstnanost a zaměstnatelnost
Informační, metodická a konzultační činnost
Práce s rodinou žáka v procesu volby vzdělávání a povolání
Diagnostické metody a intervence v oblasti volby vzdělávání a profese
Mimoškolní zdroje volby povolání
Kontinuita v poskytování poradenských služeb v průběhu školní docházky a následně po vstupu na trh práce

10. Základní diagnostické metody a intervenční techniky poradenské práce ve škole

Metody psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky
Poradenský rozhovor
Kvantifikující diagnostika- konstrukce a interpretace didaktických testů
Metody monitorování a screeningu
Úloha dotazníkových šetření
Diagnostika školní třídy
Možnosti intervence ve školním a rodinném prostředí
Diagnostické metody jsou součástí jednotlivých témat.

11. Žák v kontextu služeb výchovného poradce

Základní charakteristiky psychosociálního vývoje v jednotlivých etapách života
Variability psychického vývoje, základní vývojové úkoly
Problematika školní zralosti
Výukové obtíže
Výchovné obtíže
Nadání žáci
Disharmonický vývoj osobnosti
Poruchy chování a žáci ohrožení sociálně patologickými jevy
Psychické poruchy v dětském věku a adolescenci
Postavení žáka ve třídě
Vztahy rodina-žák-škola

12. Monitorování a evaluace a autoevaluace výchovného poradenství

Monitorovací schéma školy a spolupráce s ředitelem při procesu autoevaluace
Metody shromažďování informací pro proces monitorování a evaluace
Jak pracovat s informacemi a daty z monitorovacího a evaluačního a autoevaluačního procesu
Typy monitorovacích a evaluačních dotazníků

6. Standardy Studia k výkonu specializovaných činností

Studium k výkonu specializovaných činností podle § 9 odst. 1 písm. b), c), e) vyhlášky č. 317/2005 Sb. Ostatní typy specializovaných činností mají standardy studií umístěny **v samostatných souborech.**

a) Studium k výkonu specializovaných činností – tvorba a následná koordinace školních vzdělávacích programů a vzdělávacích programů vyšších odborných škol

vyhláška č. 317/2005 Sb. § 9 b)

Studium je určeno učitelům, kteří budou vykonávat funkci koordinátora tvorby ŠVP na základních a středních školách, tzn. koordinovat veškeré aktivity spojené s jeho tvorbou a následnou realizací.

Základní cíle vzdělávání:

Vybavit učitele vědomostmi a dovednostmi, které jim umožní:

- Motivovat pedagogický sbor
- Plánovat tvorbu ŠVP
- Identifikovat vzdělávací potřeby jednotlivých učitelů a doporučovat vhodné vzdělávací aktivity
- Organizovat a koordinovat tvorbu ŠVP
- Koordinovat činnosti související s realizací ŠVP v praxi
- Koordinovat proces úprav ŠVP na základě výsledků evaluačních aktivit

Časový plán studia:

Celkově vzdělávací program zahrnuje **250 hodin.**

Ukončení studia:

Studium je ukončováno obhajobou závěrečné práce a závěrečnou zkouškou před komisí.

Tematické okruhy studijního programu

1. Kurikulární reforma

- Podstata kurikulární reformy v kontextu s vývojem vzdělávání v zemích EU; mezinárodní výzkumy
- Koncepční a legislativní dokumenty (Bílá kniha, Dlouhodobé záměry, zákony, vyhlášky)
- Nový systém kurikulárních dokumentů (RVP, ŠVP a jiné)
- Nové prvky ve vzdělávacích dokumentech (klíčové kompetence, průřezová témata, způsoby strukturace vzdělávacího obsahu, integrace a jiné)
- Terminologie užívaná v kurikulárních dokumentech

2. Činnosti předcházející tvorbě ŠVP

- Motivace ke změnám ve vzdělávání a k tvorbě ŠVP
- Vstupní podmínky, analýza školy a další přípravné činnosti
- Plánování tvorby ŠVP (časové, personální, obsahové, organizační vymezení tvorby ŠVP)
- Utváření týmů, vymezení a koordinace jejich činnosti

3. Tvorba ŠVP

- Metodické materiály využitelné při tvorbě ŠVP (Manuály, metodické portály, aj.)
- Struktura ŠVP (bude se lišit pro jednotlivé obory vzdělávání)
- Tvorba jednotlivých částí ŠVP podle stanovené struktury

- Soulad RVP a ŠVP
- Sestavení dokumentu, editace, archivace

4. Realizace ŠVP v praxi

- Utváření příznivého klimatu školy
- Efektivní formy a metody práce ve výuce, trvalá týmová spolupráce, společně uplatňované postupy při realizaci ŠVP
- Evaluace a její výsledky jako východisko pro zkvalitňování vzdělávacího procesu ve školách a případných úprav ŠVP
- Systematické vzdělávání pedagogických pracovníků (identifikace vzdělávacích potřeb, motivace k DVPP, přehled vzdělávací nabídky)

5. Základní manažerské dovednosti

- Řízení a vedení lidí
- Týmová spolupráce, komunikace v týmu a řešení obtížných situací
- Time –management
- Vedení porad a jednání
- Hodnocení a motivace jednotlivců a týmů
- Aktivizační činnosti a prezentační dovednosti

b) Studium k výkonu specializovaných činností - prevence

sociálně patologických jevů

vyhláška č. 317/2005 Sb. § 9 c)

Studium k výkonu specializovaných činností realizované v rámci DVPP je určeno učitelům, kteří jsou (nebo by chtěli být) na pozici školního metodika prevence ve škole. Studijní program je zaměřen na získání vědomostí a dovedností, které se projeví ve schopnostech aplikace pedagogiky a psychologie, adiktologie a výstupů z nejnovějších výzkumů v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů.

Základní cíle vzdělávání:

Prohloubit a rozšířit vědomosti a dovednosti učitelů pro práci s dětmi s rizikem vzniku sociálně nežádoucího chování a to jak s jednotlivcem, tak se skupinou (třídou). Připravit školní metodiky prevence tak, aby dokázali sami vyhledávat tyto žáky, doporučovat pro žáky i třídy odborné intervence, spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními a institucemi specializovanými na práci s rizikovou mládeží.

Kritéria výběru účastníků:

Studium je určeno pro absolventy magisterských studijních programů učitelských oborů nebo pro absolventy magisterského studia neučitelského zaměření doplněného o studium pedagogiky podle § 22 odst. 1 písm. a) zákona č. 563/2004 Sb. Druh aprobace není rozhodující.

Časový plán studia:

Celkově program zahrnuje **250** hodin přímé i nepřímé výuky (včetně stáží na odborných pracovištích poskytujících poradenskou, intervenční a léčebnou pomoc).

Průběžné hodnocení:

Studijní program bude rozdělen do dvou let. V rámci prvního roku studia vypracují frekventanti studia ročníkovou práci, která bude zaměřena na specifika tvorby školního programu prevence sociálně nežádoucích jevů.

Ukončení studia:

Studium je zakončeno obhajobou závěrečné práce a ústní zkouškou před komisí. Absolvent po obhájení závěrečné práce a úspěšném složení komisionální zkoušky získává osvědčení o absolvování studia.

Studijní program:

Tématické okruhy

1. Poradenské systémy a primární prevence ve školství

Modely primární prevence u nás a ve světě

Prevence v kontextu školských poradenských služeb

2. Právní rámec pro práci školního metodika prevence

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Prováděcí předpisy k zákonům č. 561/2004 Sb. a 563/2004 Sb., zejména vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, vyhláška č. 27/2016 Sb., vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků a další.

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Doporučení uvedená zde: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

3. Primární prevence v podmínkách školy a její zařazení do školních poradenských služeb

Standardy primární prevence

Tvorba minimálního preventivního programu (MPP) v podmínkách školy, zohlednění specifik a potřeb školy (techniky tvorby programu), realizace MPP

Školní strategie pedagogicko-psychologického poradenství

Dokumentace školního metodika prevence

4. Specifika role školního metodika prevence v systému práce školy

Etické zásady poradenské a preventivní práce ve školství

Dvojitá role: učitel-školní metodik prevence

Spolupráce s managementem školy a ostatními členy pedagogického sboru

Standardní činnosti školního metodika prevence

Aplikace programu primární prevence do systému práce ve škole (monitoring, evaluace)

5. Systém primární prevence ve školství

Strategie primární prevence na národní, krajské a regionální úrovni

Role krajského koordinátora prevence ve školství a okresního metodika preventivních aktivit
Síť pracovišť poskytujících preventivní, poradenské a léčebné služby orientované na rizikové chování

Úloha policie v prevenci, orgánů sociálně právní ochrany dětí, probační služba, soudy

6. Školní třída, její vedení a diagnostika

Školní třída jako sociální skupina a vztahová síť školy

Koheze třídy, základní patologie školní třídy

Pozice a role žáka ve školní třídě

Diagnostika školní třídy (diagnostické nástroje, profily některých metod, interpretace)

Práce se školní třídou (na základě výsledků diagnostiky, screeningu, monitoringu apod.)

Role učitele ve vedení třídy

Projevy sociálně nežádoucích jevů ve třídě

7. Rodina a komunikace s rodiči (osobami odpovědnými za výchovu)

Definice rodiny (kulturně-antropologická podmíněnost)

Základní sociálně psychologické charakteristiky rodiny

Strategie výchovy v rodinách

Rodina a vliv socioekonomické úrovně na výchovu

Kulturní specifika rodin z jiného kulturního prostředí

Týrané, zanedbávané a zneužívané dítě

Komunikace rodiny se školou, strategie vedení rozhovoru K

Komunikace s rodiči žáka se závažnými problémy (závislosti, šikana)

8. Sociálně nežádoucí jevy

Závislost na návykových látkách

Problematika netolismu

Gambling

Sekty

Záškoláctví

Kriminální chování

Agresivní chování

Zneužívání a týrání

Sebepoškozování

Šikana

Vandalismus

Xenofobie, rasismus

9. Monitorování a evaluace primární prevence

Monitorovací schéma školy

Metody shromažďování informací pro proces monitorování a evaluace

Jak pracovat s informacemi a daty z monitorovacího a evaluačního procesu

Typy monitorovacích a evaluačních dotazníků

c) Studium k výkonu specializovaných činností – specializovaná činnost v oblasti prostorové orientace zrakově postižených vyhláška č. 317/2005 Sb. § 9 e)

Studium je zaměřeno na dosažení odborných kompetencí pedagogických pracovníků k výkonu specializovaných činností v oblasti výuky prostorové orientace a samostatného pohybu zrakově postižených dětí, žáků a studentů (žáků) ve školách a školských zařízeních. Výstupem studia je dosažení kompetencí ke kvalifikovanému výkonu specializovaných činností v oblasti prostorové orientace a samostatného pohybu zrakově postižených.

Absolvent studia je schopen:

- provést komplexní funkční diagnostiku žáka a na jejím základě podle potřeb žáka zpracovat individuální učební plán;
- pomoci žákovi dosáhnout maximální možné samostatnosti pohybu při zajištění jeho plné bezpečnosti při všech formách činnosti ;
- minimalizovat dopad handicapu na osobnost klienta;
- aplikovat získané znalosti a dovednosti při realizaci potřebných úprav prostředí, které žáka obklopuje a ve kterém se pohybuje a provádět základní poučení personálu a rodinných příslušníků žáka týkající se specifík samostatného pohybu a prostorové orientace zrakově postižených.

Kritéria výběru účastníků:

Studium je určeno pedagogickým pracovníkům, kteří vykonávají nebo hodlají vykonávat specializované činnosti v oblasti prostorové orientace zrakově postižených, mají zdravotní způsobilost k výkonu předpokládaných činností a disponují aktivní znalostí Braillova písma.

1. Teorie

Cíl: Osvojení teoretických základů pro jejich úspěšnou aplikaci v praxi

- Uvedení do problematiky, zjištění vstupních znalostí frekventantů studia.
- Osoba se zdravotním postižením, sociálně ekologické hledisko, psychologické hledisko.
- Specifické potřeby žáků se zrakovým postižením s ohledem na jejich věk, míru postižení, psychické a motorické předpoklady.
- Vnímání bez účasti zraku.
- Architektonické bariéry.
- Elektronické orientační pomůcky.
- Mapy a plány pro zrakově postižené - hlavní pravidla a principy zhotovování reliéfních map a plánů.
- Hlavní pravidla realizace této specializované činnosti – pozice pedagogického pracovníka vykonávajícího specializované činnosti v oblasti prostorové orientace zrakově postižených (dále jen PO ZP), zajištění bezpečnosti žáka, metodické a didaktické principy

Hodinová dotace: 30 - 60 hodin

2. Praxe

2.1 Zkušenostní trénink

Cíl: Bezpečné zvládnutí všech důležitých činností procesu POZP, dosažení mobility v podmínkách uměle navozené slepoty

2.1.1 v interiéru

Techniky pohybu bez hole

- bezpečnostní držení: účel, použití, nácvik
- trailing: účel, použití, nácvik (ve spojení bezpečnostním držením, za pohybu), nalezení kliky dveří
- hledání předmětů spadlých na zem

Chůze s vidícím průvodcem

- účel, hlavní pravidla, nácvik
- střídání stran, chůze zúženým prostorem
- chůze po schodech – nahoru, dolů
- procházení dveřmi
- zaujetí místa za stolem, usazení na židli

Chůze po schodech bez hole - nahoru, dolů

Úvod do techniky dlouhé hole (TDH) - historie, účel, jednotlivé techniky, základní postoj, základní držení.

TDH – nácvik:

- kluzná technika, kyvadlová technika, diagonální technika, tužkové držení
- přechod ze základního do tužkového držení a zpět – nácvik
- chůze podél vidící linie bez překážek /s překážkami.

Chůze po schodech s holí - nácvik TDH při samostatné chůzi po schodech (nahoru – dolů).

Hodinová dotace: 33 - 43 hodin

2.1.2 v exteriéru

• v klidném prostředí (park): nácvik a procvičování TDH

- chůze po přímé asfaltové cestě, bez překážek, kontakt s vodící linií na přímé cestě, později zatáčky

Chůze podle popisu

- jednoduchá trasa s překážkami
- na komplikovanějších trasách se změnami sklonu terénu.

Chůze po schodech - schody jako součást popsané trasy.

• v klidnějším městském prostředí

TDH, nácvik orientační analyticko-syntetické činnosti (OASČ),

Základy OASČ

- nácvik získávání a komplexního zpracovávání informací na cvičných trasách v budově (včetně otočných dveří),
- nácvik stavu bdělé pozornosti
- nácvik určení vlastního stanoviště na trase
- nácvik užívání prostředků veřejné dopravy.

Přecházení ulice – nácvik.

Používání eskalátorů - nácvik a procvičení (samostatná činnost).

• město, střední provoz

Chůze podle popisu

- jednoduchá trasa podle zadání (kolem bloku domů) bez překážek, později s překážkami - obousměrně
- procvičování základů OASČ - zejm. určení vlastního stanoviště na trase
- složitější trasy podle zadání, přecházení ulic a používání eskalátorů
- nácvik OASČ.

Komunikace s neznámými chodci - hlavní pravidla, techniky a strategie získávání informací, nácvik.

• **rušné městské prostředí (centrum)**

Chůze podle popisu, event. plánu, modelu atd.

- absolvování tras různé délky i stupně náročnosti v různých klimatických podmínkách, dosažení různých cílů na trase, nácvik a procvičování

Zcela samostatný pohyb

- zvládnutí pocitu „psychické osamocení“ na trase různé délky a stupně náročnosti v různých klimatických podmínkách podle popisu, event. plánu, modelu; dosažení různých cílů na trase - nácvik a procvičování.

Hodinová dotace: 70 - 100 hodin

Zkušební trénink celkem: 103 - 143 hodin

3. Didaktika PO ZP

Cíl: Získání schopnosti jasně a přehledně vysvětlit jednotlivé činnosti, terapeuticky působit na žáka a zajistit jeho plnou bezpečnost.

Prvky PO ZP - přímá chůze, odhad vzdáleností (1m, 5m), odhad úhlů (90°, 180°).

Chůze s vidícím průvodcem.

Techniky chůze bez hole.

Chůze po schodech bez hole.

Úvod do TDH.

TDH – nácvik.

Chůze po schodech s holí.

U každé činnosti jde o vysvětlení hlavních pravidel, plán a vedení nácviku (obsahově viz výše)

• v exteriéru

Nácvik TDH v klidném prostředí (park).

Nácvik v klidném městském prostředí.

Nácvik v rušnějším městském prostředí.

Nácvik v rušném městském prostředí (centrum).

U každé činnosti jde o samostatnou přípravu učebního plánu, vedení činnosti, nácvik zpětnovazebního působení a pozic instruktora (obsahově viz výše).

Hodinová dotace: 83 - 103 hodin

Zpětná vazba – rozbor videozáznamů

- Kontrola vlastní činnosti při všech praktických činnostech v průběhu studia.

Hodinová dotace: 34 - 54 hodin

Hodinová dotace celkem: 250 - 360 hodin

Pozn.:

*Tato hodinová dotace se týká přímého vzdělávání (přednáška, seminář, praktický nácvik) a pohybuje se na **spodní hranici předpokládané evropským standardem** pro vzdělávání **univerzitní** (hodinové dotace pro organizace vzdělávající zájemce bez předchozího pedagogického vzdělání jsou o cca 1 500 až 2 000 hodin vyšší – a také nepoměrně dražší).*

*Studium odborné literatury, zhotovování reliéfních map a plánů, právě tak, jako individuální příprava lekcí nejsou v této hodinové dotaci započteny, protože tato potřeba je značně individuální (minimálně je třeba počítat se 100 hodinami, které však patří do **běžné přípravy ke studiu**, nikoli do placené výuky).*

Studium je ukončeno závěrečnou zkouškou před hodnotící komisí složenou zpravidla ze školitelů, zástupce zřizovatele nebo vysílající organizace a nevidomých příp. těžce zrakově postižených absolventů kursu PO ZP. Závěrečná zkouška se skládá z písemného testu teoretických znalostí, jehož úspěšné absolvování je předpokladem k výkonu praktické části zkoušky, jejímž minimálním obsahem je předvedení (části) lekce prostorové orientace s nevidomým nebo těžce zrakově postiženým absolventem kursu PO ZP. Vzhledem k tomu,

že dopad vzdělávacího obsahu, který je absolventem studia předáván nevidomým a těžce zrakově postiženým, se přímo a trvale promítá do jejich aktivního života a bezprostředně ovlivňuje míru jejich inkluze do intaktní společnosti, je nezbytné, aby rozsah závěrečné zkoušky a systém hodnocení akreditovaného studia svými nároky zohledňoval vysoké odborné požadavky kladené na pedagogického pracovníka pracujícího s nevidomými nebo těžce zrakově postiženými klienty v oblasti PO ZP, ale i hledisko zajišťování bezpečnosti klienta v každé oblasti jeho činnosti. Proto MŠMT doporučuje, aby se obsah studia realizoval v horní hranici hodinového rozpětí.

Úspěšný absolvent získává osvědčení o absolvování studia k výkonu specializovaných činností v oblasti prostorové orientace zrakově postižených.